

БІБЛІОТЕКА – ОСЕРЕДОК ОСВІТИ І РОЗВИТКУ

Мельник М.І.

Наукова бібліотека Вінницького національного медичного університету
імені М.І. Пирогова

Висвітлено досвід роботи бібліотеки ВНМУ ім. М.І. Пирогова стосовно організації дозвілля молоді шляхом поєднання творчої самореалізації студентів та викладачів.

Ключові слова: культурно-просвітницька діяльність, масові заходи, зв'язки з громадськістю.

Сучасне суспільство характеризується динамічними змінами в економіці, політиці, культурі, у відносинах між особистістю, суспільством і державою. Під впливом цих змін вища освіта як частина соціальної системи перебудовує власну структуру, зміст і напрями розвитку. Одним з найважливіших компонентів змін є збільшення уваги до особистості, розвиток її свідомості, самосвідомості, культурного та професійного потенціалу. Закон України “Про вищу освіту” зазначає про необхідність розвитку творчої особистості, здобуття нею додаткових знань, умінь та навичок за інтересами, підготовку до соціально-громадської діяльності. Провідну роль у вирішенні цього завдання відіграє бібліотека вищого навчального закладу, яка повина налаштовуватися не тільки на забезпечення навчального процесу, а й на активну виховну діяльність та організацію дозвіллевих заходів. Наше завдання полягає у підготовці майбутнього спеціаліста, здатного до різноманітних видів творчої діяльності, адже студентська молодь у вільний час може обрати будь-який вид занять і повноцінним він буде лише тоді, коли сприятиме розкриттю талантів і здібностей.

Серед суспільно корисних та спрямованих на творчий розвиток і формування всебічно розвинутої особистості студента, підвищення культурного рівня молоді в бібліотеці використовуються різноманітні форми роботи. Перевага надається тим, що забезпечують активну участь студентів. Одним із таких є Студентський клуб «Що? Де? Коли?», який другий рік поспіль активно працює при нашій бібліотеці та бере участь у різних інтелектуальних змаганнях та займає призові місця. І цього року на Відкритому Кубку міста з інтелектуальних ігор на приз міського голови серед студентських команд вибороли III місце, а у Всеукраїнському фестивалі інтелектуальних ігор до Дня

української писемності та мови – II місце.

Нині, зважаючи на міжнародні зв'язки нашої держави, інтернаціоналізацію усіх аспектів життя, знання іноземних мов є необхідним в різних сферах діяльності людини та відіграє вирішальне значення в житті кожної людини. Інформаційний простір займає все більше місця в повсякденному житті. Як виявилось, потреба у вивченні польської мови є у різних вікових категорій читачів нашої бібліотеки. Тому при бібліотеці уже продовж 5 років продовжує свою роботу **гурток польської мови**. Він передбачає вивчення мови від усного мовлення до читання і письма, а також розвиток моральних та естетичних якостей, виховання свідомого громадянина України, який поважає традиції своєї нації, а також толерантно ставиться до інших народів. Навчальний курс є абсолютно безкоштовним і вдало поєднує в собі новітні технології з традиційними методами засвоєння знань.

Студенти-гуртківці активно долучалися до заходів, які проводила бібліотека спільно з товариством «Світлиця польська», а саме:

- брали участь у відкритті молодіжного центру «Відкрий Польщу для себе»;
- приймали участь у літературно-музичних вечорах присвячених творчості Юлія Словацького, Юліана Тувіма, польсько-українського поета Томаша Падури – нашого земляка уродженця м.Іллінці, Ярослава Івашкевича – теж нашого земляка, уродженця м.Кальник;
- з культурною програмою „Zwiedzamy zabytki kraju” відвідали культурні пам'ятки Вінниччини.
- наш захід відвідав Кшиштоф Свідерек – Генеральний консул республіки Польща у Вінниці та як відповідь на гостинний прийом презентував виступ Ансамблю народного танцю університету Марії Кюрі Складовської із м. Люблін ;
- Наші заходи були висвітлені засобами масової інформації газета «Кур'єр галиційський», «Слово Польське», телеканалом ВДТ.

Виховання майбутніх фахівців авторитетними, високоосвіченими, носіями високої інтелектуальної, соціально-психологічної культури полягало у залученні молоді до загальнолюдських цінностей. Використовувалися форми і методи, що спиралися на народні традиції, кращі національні надбання. Серед чисельних заходів хочеться згадати книжково-ілюстративні виставки «Від Різдва до Святого Водохреща», «Великодні барви», «На Трійцю чи Зелені свята в теплі купається земля», що традиційно оформлялися з використанням національної символіки та атрибутики, предметів домашнього вжитку.

Варто згадати і про Свято української писемності і мови «Як парость виноградної лози, плекайте мову», яке проходило у стінах університету. Ініціаторами виступили бібліотека та кафедра українознавства. Заходи проводились таким чином, щоб була можливість залучити якнайбільше студентів. Залучались студенти першого та другого курсів усіх факультетів. Захід перетворився у справжнє свято: звучали вірші, лунали пісні про Україну, українську мову. Студенти першого курсу підготували газети-плакати до тематики свята. На свято були запрошені також члени Клубу бойових мистецтв міста, які продемонстрували бойовий гопак.

Гостей свята, як і належить, за українським звичаєм зустрічали коропаєм, яким потім пригостили і учасників, і глядачів.

Для розширення правових знань студентської молоді, виховання правової культури, поваги до прав і свобод людини та громадянина спільно з кафедрою патологічної анатомії, судової медицини та права був проведений цикл заходів з правових питань. Зокрема, в рамках відзначення Міжнародного дня прав людини додатково до книжкової виставки «Уроки права – уроки життя» була створена презентація, яка демонструвалася на екрані в холі університету.

Тема Єдиної Соборної держави була висвітлена на виставці «Історичний урок єднання». У цьому напрямку роботи заслуговувала на увагу також книжково-ілюстративна виставка-роздум «Розсекречена пам'ять» – до Дня пам'яті жертв голодомору і політичних репресій. Про відомих лікарів – жертв репресій – розповідала виставка «Реабілітовані історією», де були презентовані матеріали з історії Вінниччини, зокрема, про репресованих та реабілітованих викладачів та ректорів ВНМУ ім. М.І. Пирогова, представлені матеріали «Справи лікарів». Виставку ілюстрували також тогочасні плакати, матеріали з газет 50-х рр. ХІХ ст., відскановані матеріали з Державного архіву Вінницької області: обкладинки та сторінки слідчих і кримінальних справ колишніх ректорів Вінницького медичного інституту Бриліант Г.Д., Смолянської О.П., Васильця М.О., а також місця вшанування репресованих та реабілітованих медичних працівників на Вінниччині.

Події в сучасній Україні знаходять відображення у багатьох аспектах виховної роботи. У бібліотеці проводяться бесіди на засіданнях творчого об'єднання «Літературна вежа». Студенти–гуртківці брали активну участь у вечорі-реквіемі «Пам'яті Небесної Сотні», який проходив у актовій залі університету. Вірш студентки Марини Падалко, яка кілька років відвідує «Вежу», надруковано у збірці, присвяченій героям майдану.

За участі працівників бібліотеки та студентів-гуртківців був проведений благодійний ярмарок, виручені кошти з якого надіслані у Військово-медичний центр, де лікуються поранені в АТО бійці. Студенти неодноразово відвідували їх, носили гостинці, розмовляли з ними, намагалися морально підтримати.

Такі заходи і активна участь у них студентів свідчать про зріст патріотичної свідомості молодих людей, небайдужості до тих подій, які відбувалися та відбуваються в державі.

В рамках проведення на обласному рівні Всеукраїнського Дня бібліотек проходили Шевченківські читання в on-line режимі. Бібліотека взяла активну участь у цій формі роботи, залучивши молодь нашого університету, в тому числі іноземців. Хочеться зауважити, що всі студенти проникливо, з почуттям великої любові і шани читали поезії Великого Кобзаря. Відеоролик «Шевченківських читань» представлений в соцмережах. (<https://www.youtube.com/watch?v=rut-Nq9h4LU&noredirect=1>)

Велику аудиторію студентства зібрав вечір «Вогненне слово Кобзаря». Всесвітньовідомий «Заповіт» вітчизняні студенти читали різними мовами: англійською, польською, білоруською, російською, азербайджанською, болгарською, французькою, арабською та мовою есперанто. На наше запрошення взяти участь у читаннях із задоволенням відгукнулися іноземні студенти і навіть самі проявляли ініціативу. Надовго запам'ятається виступ студента з Ізраїлю, який надзвичайно емоційно та артистично прочитав вірш «Садок вишневий коло хати».

Важливу роль у залученні до духовних надбань українського народу, його культури, звичаїв та традицій відіграло залучення іноземних студентів до різних культурно-просвітницьких заходів, які проводила бібліотека. Вони із задоволенням відгукувалися на наші запрошення, а також самі проявляли ініціативу. Також часто зверталися з проханнями допомогти: чи то з перекладом, чи то з читанням або просто доступно пояснити.

Однією з форм роботи бібліотеки є діяльність Творчого об'єднання «Літературна вежа», яке діє при бібліотеці уже 19 років і сприяє розвитку творчої самореалізації особистості кожного студента, додає впевненості у власних силах, допомагає розкрити творчий потенціал.

Ряд заходів, які організовує бібліотека, уже стали традиційними. Це такі, як літературно-музичні вечори «Як у нас на вечорницях», «Два крила однієї любові», «Милосердя – твоє покликання», приурочені річниці «Вежі» та нашим випускникам.

Програма будується таким чином, щоб всі члени об'єднання брали у ньому участь. Все, чого досягли за творчий рік, представляється авторськими піснями, віршами, романтичними сценками та дотепними жартами з життя студента-медика. Всім випускникам вручаються дзвіночки – символ «Літературної вежі» та пам'ятні листівки з побажаннями.

Слід відмітити, що робота творчого об'єднання «Літературна вежа» активізувалась. Діапазон творчих напрацювань значно виріс. Якщо в попередні роки серед студентів в основному були поети-початківці, то тепер – музиканти-аматори, художники, що надзвичайно урізноманітнює форми проведення різних заходів і спрощує їх підготовку. І відрадно відмітити, що з несміливих першокурсників виростають талановиті випускники, які достойно будуть представляти наш університет.

Частими гостями «Літературної вежі» є відомі поети Вінниччини, декани факультетів та інші цікаві особи.

В наш час, коли престиж читання у молодіжному колі став падати, бібліотека намагалася залучити студентів до духовних надбань попередніх поколінь. При цьому використовували різноманітні форми, які впливали на зміст і характер читання молоді, а також на професійне, моральне і етичне виховання. Працівники бібліотеки надзвичайно творчо підійшли до організації надання можливості користувачам висловити власні думки щодо читання. Адже найкраща реклама читання – це самі читачі. В бібліотечній практиці з'явився ще один метод – презентації прочитаних книг, які вилилися в ряд виставок «Читайте класику сьогодні», «Почитай - не пожалкуєш», «Ці книги отримали добрий відгук», «Уподобання наших читачів». Оскільки для наших студентів є взірцем наші викладачі, то серед них було проведено опитування «Що б Ви порекомендували молоді прочитати з «високої» літератури?». Логічним завершенням стало проведення конкурсу «Читач року», у різних номінаціях були визначені та нагороджені переможці.

Прекрасну традицію дарувати бібліотеці книги активно підтримують студенти, випускники та викладачі нашого університету, долучившись до акції «Подаруй бібліотеці книгу». Дарують книги не лише з власних книгозбірень, а й придбані нові видання як українських, так і світових авторів. Підсумки акції та відзначення активних дарувальників буде приурочено до Всеукраїнського дня бібліотек. Книги, подаровані в бібліотеку небайдужими читачами, користуються неабияким успіхом.

Щоб залишатися актуальною, цікавою для читачів, бібліотека впроваджує найрізноманітніші форми і методи у своїй роботі. До того, ж наші студенти – майбутні лікарі, які прагнуть поєднання корисного та прекрасного у своїй професії, адже лікар – це

посланець Бога на землі, який творить вищу волю своїми руками, а тому він має бути людиною гармонійно розвинутою та чуттєвою, щоб лікувати не тільки тіло, але й душу пацієнта, вміти втішити та розрадити, подарувати віру, приписати надію, мотивувати людину до самоцілення... Тому лікар та поет – це не професія, а покликання, талант, божа іскра...

Обдарована молодь не тільки активно долучається до участі у проведенні заходів, які проходять в університеті, але й ділиться з присутніми своїми першими здобутками, ніби першими весняними квітами жасмину, що вражають нас своєю свіжістю та залишають в пам'яті неповторний аромат.... Однією із них стала презентація книги **«Портал»**, студентки 6 курсу Олександри Басько.

Не один рік відвідувала засідання творчого об'єднання «Літературна вежа» та брала активну участь у підготовці і проведенні усіх заходів, які проводить бібліотека, наша випускниця Гюлане Мусаєва. Її творчим доробком став вихід у світ збірки віршів «Вічність – загадка», написаної у стилі синквейн. Перша збірка з побажанням подальших творчих успіхів була вручена авторці якраз на вечорі випускників. До речі, це вже не перша спроба пера. Інша наша випускниця – Ольга Швець за час навчання в університеті теж видрукувала власну збірку віршів «Схованки душі». Колективним надбанням став вихід збірки віршів «На крилах натхнення», яких вийшло уже два випуски. І робота в цьому напрямку продовжується, тому що з кожним роком з'являються нові творчі особистості, нові таланти. Дуже приємно бачити, що студенти медичного університету встигають гарно вчитися і всесторонньо розвиватися.

Хочеться підкреслити особливу роль Лізановської Лілії Федорівни у творчому згуртуванні молоді. Вона не лише організовує навколо бібліотеки активне молодіжне середовище, але й власним творчим талантом допомагає розкритись юним поетам-початківцям. З під її пера останнім часом вийшло дві збірки віршів «Мелодія золотої осені» та «Троянди від сина».

Гарним прикладом для молоді є завідувач кафедри гістології Пушкар Михайло Степанович – чудовий та обдарований педагог, лікар із душею поета. Маючи золоте серце і щирю душу, завжди приємно радіє за успіхи своїх талановитих учнів. На суд студентської молоді та співробітників університету представив свою поетичну збірку «Все побеждает любовь». Він прагне, щоб в майбутньому студенти не тільки майстерно володіли словом, а й зуміли надати хворим допомогу як лікуванням, так і теплою щирою розмовою.

Бібліотеку поважають не тільки студенти, а й викладачі нашого університету. Науковці неодноразово звертаються з питаннями сприяння проведення презентацій їхніх видань, тісна співпраця відбувається також під час підготовки біобібліографічних видань, присвячених ювілейним виданням викладачів університету.

Народження цікавої книги – свято не тільки для автора, а й для читачів. Таким святом для університетської спільноти стала презентація книги професора нашого університету Бориса Федоровича Мазорчука «Дорога в люди: історія мого життя».

Відбулася також презентація книги «І я знов живий світ оглядую...» до 180-річчя від дня народження Степана Васильовича Руданського, співавтором якої є бібліограф-краєзнавець нашої бібліотеки, дослідниця творчої спадщини поета О.А. Юрчишина.

На захід, який проходив двічі, у бібліотеці ВНМУ ім. М.І.Пирогова та у музеї Михайла Коцюбинського, завітали члени Вінницького куреня гумористів імені Степана Руданського: В. О. Цимбал, Л. М. Куций, В. С. Рабенчук та батько з сином А. Г. та А. А. Бендовські. Гості читали власні поезії, багато цікавого про лікаря й поета розповів В. Рабенчук, автор відомого документального кінофільму про життя й творчість С. Руданського «Смерті першої не пригадую» («Укртелефільм», 1993). Лауреати Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського Л.М. Куций та В.С. Рабенчук подарували бібліотеці книги. У відповідь студенти-медики та студенти педагогічного училища продемонстрували власне декламування творів поета-гумориста С.Руданського.

Взагалі великої уваги заслуговував весь цикл заходів присвячений 180-річчю від дня народження поета-гумориста, за фахом лікаря, нашого земляка Степана Руданського, який включав книжково-ілюстративну виставку «Відомий лікар-подолянин Степан Руданський», літературно-мистецький вечір «Степан Руданський – поет, лікар, гуманіст», видання біобібліографічного нариса «Степан Руданський – лікар-гуманіст» та видання біобібліографічного нариса до 80-річного ювілею правнучатого племінника С. Руданського «Лікар Олексій Боржковський – нащадок славетного роду».

Культурно-просвітницький напрям в рамках відкритого інформаційного простору передбачав створення умов для ефективного інформаційного спілкування і ознайомлення користувачів з цінностями світової культури. Саме цьому допомогли презентації електронних виставок, анонси книг, представлених на сайті бібліотеки. Кожен користувач дистанційно, здійснюючи віртуальну подорож, у будь-який час зміг переглянути виставку, отримати повну інформацію за певною темою.

Організація роботи бібліотеки вимагала постійного вдосконалення, пошуку і приведення в дію нових форм впливу на студентів, опрацювання нових методик та видів діяльності. Таким центром віртуального спілкування між бібліотекарем та користувачем сьогодні слугують соціальні мережі, які дають можливість найбільш оперативно анонсувати діяльність бібліотеки та надають можливість віддаленого діалогу з користувачем. Популярними є сторінки нашої бібліотеки вКонтакті та Facebook.

Працівники бібліотеки, оволодівши новими вміннями та навичками популяризації книги, а саме створення буктрейлерів та відеороликів, почали активно впроваджувати їх в роботу. Цікавим був відеоролик про нашу бібліотеку «Знайомтеся, наукова бібліотека ВНМУ» до Всеукраїнського дня бібліотек. Зацікавив членів Вченої ради університету буктрейлер «Симфонія життя» за книгою професора нашого університету Денесюка В. І. «Етапи життя людини». Також популярним серед користувачів You Tube був буктрейлер за твором Дж. Оруелла «1984».

Творчо попрацювали над створенням фільму «По волнам моєї пам'яті» режисери – працівники бібліотеки, створюючи його для Маєвської Ліни Василівни, яка 52 роки життя присвятила бібліотеці. Це фільм-подарунок, в якому відображено період трудової діяльності, починаючи з часів молодості. У відеозаписі прозвучали слова вдячності від працівників бібліотеки.

Сучасна молодь – креативна, енергійна, талановита, відповідальна. Саме вона значною мірою визначатиме зміст, спрямованість та характер завтрашнього дня суспільства, адже має великий потенціал, запал та енергію, які саме у молодому віці потрібно спрямувати у правильне русло. Тож важливо, щоб у всіх починаннях її у потрібний момент могли підтримати, розрадити та допомогти. Також велику увагу слід приділяти вихованню патріотичної, сильної духом молоді, яка в майбутньому зможе будувати і розвивати нашу Батьківщину.